

ВДГУК офіційного опонента  
доктора медичних наук професора **Семенюк Людмили Миколаївни**  
на дисертаційну роботу Сафонова Романа Анатолійовича  
«Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією»,  
подану на здобуття наукового ступеня доктора наук  
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина  
(наукова спеціальність 14.01.01 «Акушерство та гінекологія»)

Генітальний пролапс (ГП) є однією з найважливіших медичних, соціальних та загальнодержавних проблем. За даними ВООЗ, його частота сягає 10-15% і не має тенденції до зниження. В Україні проблема генітального пролапса набуває особливої актуальності у зв'язку з різким підвищенням кількості жінок похилого віку, які мають різноманітну екстрагенітальну патологію. Пролапс геніталій, зазвичай, викликає значні порушення якості життя та зниження працездатності у хворих. Кожна третя жінка з ГП має тазові порушення, зокрема, нетримання сечі, газів, дисхезію. Вказані розлади призводять до порушень соціального, психологічного та клінічного стану хворих у вигляді соціальної ізоляції, депресії, сексуальної дисфункції тощо. Враховуючи відсутність єдиної точки зору на причини виникнення ГП, це захворювання вважається поліетіологічним, однак більшість дослідників вважає, що головний фактор розвитку пролапсу геніталій – це порушення архітекτονіки тазового дна, його недостатність у забезпеченні повноцінної підтримки тазових органів. Не зважаючи на розповсюдженість захворювання, єдиної думки про етіологію, патогенез опущення та випадіння органів малого таза на сьогодні немає. У зв'язку з вищевикладеним пошук нових підходів до вдосконалення хірургічного лікування з урахуванням клініко-патогенетичних особливостей генітального пролапсу у жінок різних вікових груп з наявністю екстрагенітальної патології є вкрай актуальною темою сучасної медицини.

Виходячи з цих позицій, безсумнівний інтерес представляє дисертаційна робота Р. А. Сафонова, метою якої було підвищення ефективності діагностики, лікування та профілактики генітального пролапсу, попередження рецидивів, розробка реабілітаційних заходів шляхом впровадження індивідуального підходу до хірургічної корекції на основі оцінки анатомо-функціональних механізмів порушень тазового дна у жінок з екстрагенітальною патологією.

**Наукова новизна** дослідження полягає у всебічному вивченні комплексу клініко-анамнестичних, гормональних, ультразвукових, еластографічних особливостей ГП, проведення експериментальних досліджень, що дозволило

визначити нові патогенетичні механізми розвитку генітального пролапсу та удосконалити хірургічне лікування у цього контингенту хворих. Вперше в Україні на клінічному матеріалі за даними гінекологічного відділення «Харківський регіональний перинатальний центр» КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» було проведено аналіз, за даними якого уточнено анамнез хвороби, характер і вираженість розвитку генітального пролапсу в залежності від його тривалості і факторів, які впливають на його виникнення, хронічні захворювання, наявність екстрагенітальної патології, застосовані методи лікування і профілактики генітального пролапсу, встановлена прогностична значимість його тяжкості за даними вмісту гормонів та біологічно активних речовин. Розроблено показання, оптимальні комплексні диференційовані схеми лікування та профілактики ГП, створено алгоритм анестезіологічних та лікувально-профілактичних заходів, який сприятиме попередженню рецидивів.

**Теоретична та практична значимість** даного наукового дослідження полягає в тому, що на підставі проведених досліджень вдосконалені критерії діагностики та комплексної терапії жінок з генітальним пролапсом в різні вікові періоди, що сприятиме зниженню оперативних втручань та можливих рецидивів захворювання. Удосконалення алгоритму діагностичних і терапевтичних заходів направлені для усунення ознак генітального пролапсу в жінок з екстрагенітальною патологією шляхом визначення етіопатогенетичних факторів ГП та своєчасної хірургічної корекції, що сприятиме зниженню рецидивів ГП.

На підставі отриманих даних автором виділено провідні патогенетичні чинники генітального пролапсу, запропоновані сучасні хірургічні підходи до його лікування та анестезіологічні особливості під час операції та розроблено алгоритм післяопераційного ведення хворих, який захищений патентом України.

Практичне значення результатів дослідження є важливим для практики гінекологів, особливо, спеціалістів в галузі оперативної гінекології. Автором розроблено сучасні підходи до реабілітаційних заходів в периопераційному періоді, висока ефективність яких підтверджена результатами дослідження. Автором також запропоновано новий опитувальник якості життя жінок після хірургічного лікування генітального пролапсу.

Отримані результати можуть бути успішно використані для прогнозування та підвищення ефективності хірургічного лікування генітального пролапсу у пацієнок з екстрагенітальною патологією.

За результатами роботи отримано три патенти України, що також підтверджує наукову новизну дослідження.

Обґрунтованість і достовірність викладених у дисертації результатів не викликає сумнівів, оскільки всі дослідження виконані на високому методологічному рівні. Дисертант чітко сформулював та обґрунтував мету і завдання роботи з урахуванням невирішених питань підвищення ефективності діагностики та оперативного лікування генітального пролапса у жінок різних вікових груп та екстрагенітальною патологією, запобігання рецидивам захворювання, а в наступному повністю вирішив їх у рамках означених завдань.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації є достатнім, оскільки робота виконана на підставі достатньої кількості клінічних спостережень (287 жінок, які мали генітальний пролапс 3-4 ступеня), з використанням сучасних експериментальних (101 лабораторні тварини), клініко-лабораторних та інструментальних методів дослідження. Це дозволило автору провести заплановане дослідження і виконати статистичну обробку матеріалу, яка проводилася за допомогою високоінформативних методів і програм медичної статистики. Методи, що були використані у роботі, повністю відповідають завданням дослідження.

Зміст дисертації, її завершеність та стиль викладення повністю відповідають сучасним вимогам. Робота чітко структурована, викладена на 344 сторінках друкованого тексту, ілюстрована 44 таблицями і 50 рисунками та діаграмами, які відбивають об'єктивність і динаміку досліджених показників.

Робота складається традиційно із вступу, аналізу актуальних питань проблеми генітального пролапсу, розділу матеріалів і методів дослідження, розділів власних досліджень, аналізу й узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій. Перелік літератури включає як вітчизняні, так й іноземні джерела.

У вступі досить чітко обґрунтована актуальність проблеми, визначено мету і завдання дослідження, представлені новизна і практична значущість роботи та особистий внесок автора.

Аналіз актуальних питань проблеми генітального пролапсу повністю висвітлює проблему, що стосується сучасних поглядів на менеджмент генітального пролапсу. Цікавим є розділ про роль генітального пролапсу як причини низької якості життя жінки в різні вікові періоди. Досить докладно

висвітлено сучасні підходи до лікування генітального пролапсу в жінок з екстрагенітальною патологією. Глибокий та всебічний аналіз літературних джерел дозволив автору обґрунтувати напрямок та доцільність проведених досліджень.

Другий розділ роботи присвячений характеристиці матеріалів і методів дослідження. Необхідно відзначити, що кількість спостережень, їх характер, взаємна обумовленість в аспекті досягнень мети, а головне – методичні підкріплення цільових установок дослідження з урахуванням клінічних даних роботи, дають можливість вважати отримані результати, висновки і положення достовірними.

У третьому розділі представлені результати обробки 9 333 історій гінекологічних хворих, з яких виокремлено 409 пацієнток з генітальним пролапсом, встановлені особливості анамнезу, паритет, ступінь генітального пролапсу, наявність екстрагенітальної патології.

У четвертому та п'ятому розділах автор представив результати клініко-лабораторного та інструментального обстеження пацієнток з генітальним пролапсом з використанням УЗД (4D), еластографії, МРТ. Також представлені результати експериментального дослідження якості сітчастих ендопротезів та іншого шовного матеріалу на різних клітинах (фіброласти, спленоцити, клітини нейротканини) та на 101 миші. На підставі отриманих даних був визначений найбільш якісний матеріал для проведення хірургічного лікування генітального пролапсу. розроблена шкала прогнозування результативності ДРТ у даного контингенту хворих.

У наступних розділах представлено результати обстеження жінок з генітальним пролапсом в залежності від виду екстрагенітальної патології та віку хворих. Був проведений порівняльний аналіз різних видів хірургічного лікування, в тому числі розроблений автором метод з використанням сітчастих ендопротезів. Визначено ефективність різних методів лікування, їх вплив на стан та якість життя жінки в цілому.

Заключна частина відображає комплексний аналіз проведеного дослідження із узагальненням отриманих даних і підведенням підсумків роботи, що повністю узгоджується з даними, наведеними в попередніх главах. Враховуючи незначну кількість літературних джерел, присвячених досліджуваній проблемі, можна зробити висновок, що результати досліджень автора з вивчення нових

патогенетичних механізмів генітального пролапсу у жінок з соматичною патологією в різні вікові періоди, а також нові можливості підвищення діагностично-лікувальних заходів, є вкрай важливими.

Висновки конкретні, обґрунтовані і повністю адекватні отриманим результатам. Достатній обсяг досліджень та кваліфікований аналіз матеріалів за допомогою сучасної статистичної обробки дають підставу для підтвердження об'єктивності та вірогідності положень і висновків, представлених у роботі.

За матеріалами дисертаційної роботи автором опубліковано 37 робіт, в тому числі 22 в фахових журналах, з них 8 – у виданнях, індексованих в базі даних Scopus, одержано три патенти України на корисну модель. Результати дослідження широко висвітлені на наукових форумах різного рівня (з'їздах, конгресах, симпозіумах, конференціях).

Дисертація легко читається й сприймається, мова викладення та оформлення не викликають зауважень.

В процесі ознайомлення з роботою виникли зауваження, які не мають принципового значення і не впливають на загальне позитивне враження від роботи:

- не показано результати ехографічних досліджень після лікування;
- у сьомому розділі зустрічається дубляж даних в таблицях і тексті.

Та деякі запитання дискусійного характеру:

1. Чому Ви приділили велику увагу ультразвуковому дослідженню промежини у жінок з генітальним пролапсом?

2. Яке Ваше відношення до використання метаболічної терапії в обстежених жінок?

3. Чому Ви робили акценти на оперативному лікуванні поєднаних форм генітального пролапсу та соматичної патології?

Таким чином, актуальність теми, її новизна, високий методичний рівень виконання, теоретична та практична значущість результатів досліджень і розробок, котрі забезпечують прямий вихід у практику, дозволяють дійти висновку, що дисертаційна робота Сафонова Романа Анатолійовича «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією» є комплексним науковим дослідженням, а сукупність розроблених у дисертації наукових положень і впровадження їх в практичну охорону здоров'я можна кваліфікувати як вирішення актуальної наукової проблеми, що має велику медико-соціальну значущість.

Дисертація за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх практичним і теоретичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладення матеріалу в наукових статтях та апробації на наукових форумах, повністю відповідає вимогам пунктів 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ від 17.11.2021 № 1197, і вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за науковою спеціальністю 14.01.01 «Акушерство та гінекологія».

Офіційний опонент  
завідувач відділу репродуктивної медицини  
та хірургії Українського науково-практичного  
центру ендокринної хірургії, трансплантації  
ендокринних органів і тканин МОЗ України,  
доктор медичних наук професор

Людмила СЕМЕНЮК

ПІДПИС

ЗАСВІДЧУЮ

ЗАВІДУВАЧ ВІДДІЛУ  
УПРАВЛІННЯ  
ПЕРСОНАЛОМ ТА  
ДОКУМЕНТОБІГ



Дата надходження відгуку до спеціалізованої  
вченої ради Д 26.613.02 23.04.2024

Вчений секретар  
доктор медичних наук професор

Тамара РОМАНЕНКО